

Становище

от доц. Марина Райчинова-Харнос

за Дисертационния труд на Дария Игоревна Тарханова

докторант към Катедра „Театрознание“, Факултет „Сценични изкуства“, НАТФИЗ

на тема „Творчеството на Александра Екстер на сцената на Камерния театър в контекста на философско-художествените идеи на епохата в Русия и Западна Европа“

научен ръководител проф. д. изк. Камелия Николова

Дисертационният труд „Творчеството на Александра Екстер на сцената на Камерния театър в контекста на философско-художествените идеи на епохата в Русия и Западна Европа“ на докторант Дария Тарханова представлява изследване с теоретико-исторически характер, което разглежда сценографското творчество на Александра Екстер, като се фокусира върху сътрудничеството и с режисьора А. Таиров над постановките „Тамира Китаред“ от И. Аненский, „Саломе“ от О. Уайлд и „Ромео и Жулиета“ от Уилям Шекспир в Камерния Театър.

Целта и предмета на изследването са формулирани ясно и защитени последователно чрез научно-изследователски и аналитичен апарат, който съчетава контекстуален анализ с историческо-емпирично проучване и . Авторката изследва множество изкуствоведски и документални източници: изследвания на теченията на символизма, лъчизма, супрематизма, конструктивизма и кубофутуризма в Русия, както и такива в полето на теорията и историята на театъра и сценографията на западноевропейската сцена.

Материал за проучването са издания предимно от водещи руски изкуствоведи посветени на развитието на световната и руска сценография, статии в руския периодичен печат, както и документални материали на съвременници на развитието на Камерния Театър през периода. В процеса на работата над текста са проучвани и оригиналите на запазените ескизи за костюми и декор на А. Екстер от фонда към научния отдел на Театралния музей на Москва „А. А. Бахрушин“.

Изследването е структурирано, балансирано и интересно поднесено и съдържа увод, три глави и заключение.

В изкуствоведската литература творчеството и приносът на Александра Екстер за развитието на модерната сценография са разглеждани предимно като част от общите

процеси в развитието на изобразителните изкуства и театъра в първите три десетилетия на ХХв. Трудът на Дария Тарханова предоставя ценна информация върху творчеството на Екстер, като се вглежда във фундаменталните естетически принципи, които свързват работата и в живописа и в сценографията. Поставено в контекста на естетическите тенденции и противоречия на епохата на зараждането на модернизма в сценографията и театъра на Русия, творчеството на Екстер е разгледано и в съпоставка с идеите и откритията на водещи фигури в сценографията на западния театър и по-конкретно А. Апия и Гордън Крейг.

Поради богатия фактологичен материал, който предоставя, трудът би могъл да бъде полезен при обучението на студенти в театралните специалности, в лекции по история на руския театър, в изкуствоведски проучвания на театралната култура през първата четвърт на ХХ век.

Бих искала да направя следните препоръки по отношение на една евентуална бъдеща публикация на текста:

- Редактиране и стилистично изглаждане на българския превод на текста, като се прецизира специфичната за сценографията и пластичните изкуства терминология.
- Редактиране, реструктуриране и допълване на частите, разглеждащи визионерските идеи и творчеството на А. Апия, както и на естетическите и пластично - формални принципи на кубизма и на конструктивизма в контекста на западноевропейското изкуство и на руското изкуство. Мисля, че е важно да бъде отбелязано и зараждането на абстракционизма през 1911г. чрез творчеството на В. Кандински.
- Подробна библиография.
- За особено важно считам и добавянето на приложение с визуални материали, подкрепящи изследването.

Въз основа на гореизложеното, заявявам подкрепата си за присъждане на докторант Дария Тарханова на научната степен „Доктор на изкуствознанието“.

15.02.2019

доц. М.Райчинова - Харнос